

[Carl Petersen.]

målet om selve grundlaget for den konjunkturbestemte rentes beregning, om dette grundlag nu også er så godt, som det burde være. Jeg vil også gerne knytte et par bemærkninger hertil.

Jeg vil straks sige, at jeg synes og forøvrigt altid har syntes, at beregningsgrundlaget har sine store skavanker, og jeg vil derfor ikke have det fjerneste imod at medvirke til om muligt at finde frem til noget, der er bedre. For det første mener jeg, at udsvinget i selve renten er for lille, idet den kun kan svinge fra 2 til 6 pct., d. v. s. et udsving på 50 pct. op og ned. Efter min mening burde udsvinget være betydeligt større. Man burde sandsynligvis gå ned til minimum 1 og maksimum 7 for netop at kunne være i stand til at hjælpe tilstrækkeligt, i det øjeblik de dårlige konjukturer satte ind. For det andet er jeg helt enig i de betragtninger, ministeren fremsatte med hensyn til de ejendomsstørrelser, hvorfra man nu henter selve regnskabsmaterialet.

Det var vel rigtigt i sin tid, men det er ikke rigtigt mere, fordi tiderne har bevirket, at de ejendomsstørrelser, der her er tale om, dem, hvorfra man henter regnskabsmaterialet, slet ikke har relation til de ejendomme, der skal betale den konjunkturbestemte rente, og det var jo sikkert meningen i sin tid. For det tredje mener jeg, at det ville være nyttigt, hvis man kunne finde en anden form end den, der nu anvendes, så at den ændrede ejendomsskyldansættelse ikke igennem en større landbrugskapital kommer til at påvirke nettoudbyttet, således at man oplever, som man har gjort det i den senere tid — det er ikke frit for at virke lidt komisk —, at ejendomsskylden er steget ved ansættelsen grundet på, at handelsprisen er blevet større, og det er den blevet, fordi konjunkturerne er blevet bedre, hvilket igen skulle medføre, at der blev en større forrentningsmulighed i disse ejendomme, og ejendommene skulle efter dette princip betale en større rente. Den nye ejendomsskyldansættelse bevirker altså i kraft af sin højde, at landbrugskapitalen stiger og derved påvirker nettoudbyttet, således at renten bliver lavere på det tidspunkt, da den skulle have været højere.

Nu kan man selvfølgelig godt sige, at det spiller ikke så stor en rolle, for staten er mange gange en glad giver, og det er husmændene, det kommer tilgode; men man

må vel huske på, at den dag bøtten vender, vil dette få den helt modsatte virkning, så vil renten blive større for det samme nettoudbytte, end den ville være blevet, hvis ikke landbrugskapitalens størrelse var blevet påvirket af ejendomsskyldansættelsen.

Der er for så vidt mange ting, som kunne tages op til en nøjere prøvelse nu i denne forbindelse, og vort parti har ikke noget imod det, hvis man kan finde frem til noget bedre. Ja, jeg fristes til at sige: sådan er er der så meget!

Selve lovforslagets bestemmelser er nemme at overse, idet § 1 går ud på, at det skal være en forpligtelse for dem, der modtager lån til oprettelse af statshusmandsbrug, at betale konjunkturbestemt rente, og dernæst står der, at der er taget hensyn til nye, selvstændige brug, således at disse kan fortsætte på den normale rentefod og få en vis lempelse indenfor det tidsrum.

Jeg forstod på den højtærede minister, at hans tale var en blank afvisning, idet han udtrykte det således, at han følte sig mest tiltalt af, at brugerne havde fri ret til at træffe bestemmelse under fuldt økonomisk ansvar. Det synes jeg lyder kønt, men hvor er til syvende og sidst det fulde økonomiske ansvar, når det går galt for statshusmændene. Det er da vist lidt af en illusion at tro, hvis det gik så galt, at man ikke kunne svare renterne — jeg tænker stadig på 30ernes kriser —, at nogen kunne tænke sig at bruge den juridiske magt til at lade disse mennesker spille fallit! Det moderne samfund er nu engang således indrettet, at dette ikke lader sig gøre, og derfor tror jeg, at vi skal se spørgsmålet under en anden synsvinkel og ikke tale om det økonomiske ansvar, således som man gjorde for 20—30 år siden. Det er rigtigt, som den højtærede minister gjorde opmærksom på, at på lang sigt, over et åremål, vil der sikkert ikke være megen forskel, d. v. s., at staten for så vidt ikke har nogen som helst tilsætning deraf, for der vil ske en udligning, hvilket også det talmateriale, som den højtærede minister gav os, viste, men jeg synes, at de nævnte tal for ydelsens størrelse i de forskellige år, efter at bruget er kommet i gang, gav mig ret i, at der kan komme en farlig situation, og jeg vil gerne gentage, hvad jeg sagde ved behandlingen af låneloven, at jeg sagde ved behandlingen af låneloven, at jeg ikke tror på, at den kommende tid vil levne så meget, at der kan blive råd til at skaffe